

דברי משיח

ה'תשמ"ט

התוועדות ש"פ ויחי, שבת חזק, ט"ז טבת

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

ה' תהא שנת עצמות טובה

קט"ז שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת ש"פ ויחי – הננו מוציאים לאור "הנחה" ויומן מהתוועדות ש"פ ויחי, ט"ז טבת תשמ"ט (לפני שלושים שנה) – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשמ"ט".
בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים לצדקה ביום ראשון, י"ז טבת ה'תשמ"ט (הר"ד המלא יתפרסם אי"ה בכרך השייך לתקופה זו).

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ והיומן² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"–תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ח–תש"נ), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יולייכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,

עשרה בטבת (יהפך לשמחה) ה'תשע"ט (ה' תהא שנת עצמות טובה),
קט"ז שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

1) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות (ה"תוכן קצר" שי"ל ע"י "ועד הנחות התמימים", וה"ר"ד" שי"ל ע"י מערכת פאקס א' שיחה"), ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת שי"ל ע"י "ועד הנחות התמימים" ו"ועד הנחות בלה"ק". לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 164 ואילך).

2) היומן נערך ע"פ מכתב א' התמימים מ"קבוצה" תשמ"ט ויומנו של ר' מ.א., ותודתנו נתונה להם על מסירתם לנו לפרסום. וכאן המקום לבקש שכל מי שברשותו יומנים מבית חיינו משנת תשמ"ט, שיואיל לשלחם למערכת ע"מ לזכות את הרבים.

בס"ד. התוועדות ש"פ ויחי, שבת חזק, ט"ז טבת ה'תשמ"ט

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[אחרי שבירך כ"ק אדמו"ר שליט"א על היין ניגנו "אוהב ה' שערי ציון"].

א. שבת זו היא שבת "חזק", שבה סיימו לקרות בתורה את ספר בראשית. ומנהג ישראל הוא שבסיום הקריאה מכריזים "חזק חזק ונתחזק"¹, ועלי' זו (שעמה מסיימים את הקריאה) היא עלי' מיוחדת.

והנה, שבת "חזק" בכלל כשמה כן היא – שמורה על ענין החזק בישראל. והמיוחד בשבת "חזק" זו הוא, שזהו סיום ספר הראשון שבתורה, וידוע שסדר בתורה הוא גם תורה². וספר בראשית מיוחד גם בזה שנקרא "ספר הישר"³, שבו מסופר אודות האבות שנקראו ישרים.

ובספר בראשית גופא – הסיום ("ד"חזק") בא לאחר פרשת ויחי, שמיוחדת בכך שהיא פרשה סתומה, וא' מהטעמים⁴ לזה הוא – שהיא סתומה מכל עניני צרות, היינו שהיא כולה טוב בגלוי. וכנראה גם מתחילת הפרשה: "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", שהחיים הכי טובים ומובחרים של יעקב היו השבע-עשרה שנה שחי בארץ מצרים⁵ – בגימטריא "טוב"⁶.

[ואע"פ שגימטריא "מורה על מיעוט האור והחיות . . . עד שלא נשאר ממנו אלא בחינה אחרונה שהוא בחי' החשבון ומספר כמה מיני כחות ומדרגות כלולות באור וחיות הזו כו"⁷ – הרי רואים שגימטריא הוא סדר ואופן בלימוד התורה, עד שלומדים מזה כמה הלכות בתורה⁸].

וגם הזמן שבו חל שבת "חזק" של ספר בראשית הוא – בחודש טבת [הבא לאחר חודש כסלו, שסיימו הוא עם ימי חנוכה, ש"הנרות הללו אינן בטלין לעולם⁹], שהוא גם מלשון טוב, עד לעצם הטוב, וכמאחז"ל¹⁰ שטבת הוא "ירח שהגוף נהנה מן הגוף".

(6) ל"ת וספר הלקוטים להאריז"ל ריש פרשתנו.

(7) שעהיה"א פ"ז (פד, ב).

(8) ראה נזיר ה, א. ועוד. ולהעיר משיחות תשמ"ח: ש"פ אמור (התוועדויות ח"ג ע' 329 הערה 49); ש"פ מטו"מ (שם ח"ד ס"ע 98).

(9) ראה רמב"ן בהעלותך ת, ב (ע"פ תנחומא בהעלותך ה. במדב"ר פט"ו, ו).

(10) מגילה יג, א.

(1) ראה שו"ע או"ח סו"ס קלט ובנ"כ. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 474. וש"נ.

(2) ראה פסחים ו, ב. ש"ה חלק תושבע"פ כלל לשונות בתחלתו (תב, ב). וראה לקו"ש חכ"ד ע' 629 הערה ד"ה סדר אין תורה איז אויך תורה. וש"נ.

(3) יהושע י, יג. שמואל"ב א, יח. ע"ז כה, רע"א.

(4) ב"ר ריש פרשתנו (ויחי פצ"ו, א).

(5) ראה בעה"ט עה"פ. וראה "היום יום" יח טבת. לקו"ש ח"י ע' 160 ואילך. וש"נ.

ובחודש טבת עצמו – שבת זו באה למחרת ט"ו בחודש, שבו יש שלימות בלבנה – "קיימא סיהרא באשלמותא"¹¹, וכן לאחר עשרה בטבת (שקביעותו בשנה זו היתה ביום ראשון דשבוע זה, ו"נעוץ תחילתן בסופן"¹² כו' – בסוף השבוע, יום שבת זה), שפנימיות ענינו של כל צום הוא "יום רצון לה"¹³, ועאכו"כ עשרה בטבת שהוא צום עצמי, שדוחה שבת, כמ"ש בו "בעצם היום הזה"¹⁴ – שזה מורה על עצם הטוב שביום זה (כמדובר בההתוועדות שלפני זה¹⁵).

ולהוסיף, ששבת "חזק" זו נעשית גם הכנה לפרשת שמות (הפרשה שלאחרי זה) – "ואלה שמות בני ישראל", ש"לא שינו את שמם"¹⁶ בגלות, שבזה מודגש ענין ה"נ"ל, שגם בגלות ניכר הטוב העצמי, הקשר העצמי בין ישראל והקב"ה.

והנקודה מכל זה – שבשבת זו מודגשת המשכת הטוב בכל הענינים, ולא סתם טוב, אלא טוב הבא מתוך החושך, שיש בו המעלה של יתרון האור והטוב מתוך החושך¹⁷ והיפך הטוב, עד לעצם הטוב.

ב. "מעשה אבות סימן לבנים"¹⁸ [ובפרט שכל א' מישראל כלול מיעקב, ויעקב כולל כל אחד מישראל¹⁹] – מפרשה סתומה זו, "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", נמשך כח לכל א' מישראל, גם בהיותו בגלות (ש"כל הגליות נקראו על שם מצרים"²⁰), לפעול ולגלות שבכל הענינים נעשה "סתומה" לכל הצרות.

ולהוסיף, שאילו זכינו היתה הגאולה האמיתית והשלימה עוד לפני זה. אמנם, מכיון שלא זכינו, ונתארכה הגלות עוד יותר – הרי זה גופא הוכחה שהכוונה בזה היא שיתוסף עילוי גדול יותר. ובכל אופן, בשביל עילוי זה אין צורך בעניני שעבוד כו', אלא יכול וצריך להיות באופן ש"סתם" . כל צרות שבעולם⁴.

ומתגלה רק כולו טוב, עד לעצם הטוב, באופן שבכל דבר ודבר נתגלה ה"טו"ב" שנים, שנה מלשון שינוי²¹, הכולל את כל שינויים, שבכל שינוי ורגע מחייו, היינו בכל פרט ופרט בעבודתו, נרגשת תכלית הטוב.

18) ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך לך יב, ו. שם, י. יד, א. תולדות כו, א. ר"פ וישלח. סוף פרשתנו. תו"ח לך לך פג, סע"ג ואילך. אוה"ת ר"פ לך לך. ועוד.

19) אגה"ק ס"ז (קיא, סע"ב).

20) ראה ב"ר פט"ז, ד. ויק"ר פי"ג, ה.

21) עבודת הקודש חלק (ד) סתרי התורה פי"ט. וראה ראב"ע בא יב, ב. ס' השרשים לר' יונה בן ג'נאח ולהרד"ק ע' שנה. אוה"ת מקץ שלח, סע"ב. (כך ו) תתקעו, א. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1323.

11) ראה זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א. ח"ג מ, ב. ועוד. וראה שמור"ר פט"ו, כו.

12) ספר יצירה פ"א מ"ז.

13) ישע"י נח, ה. וראה אגה"ת ספ"ב.

14) יהזקאל כד, ב. אבודרהם הל' תעניות. הובא בכ"י או"ח סתק"נ.

15) דברי משיח – שיחת ש"פ ויגש שנה זו ס"א-ב.

16) ויק"ר פל"ב, ה. וש"ג.

17) ראה קהלת ב, יג.

ולכל לראש – החיים טובים ("ויחי יעקב" טו"ב שנים) הם בענין התורה, שזהו ענינו של יעקב (כידוע²² שג' האבות הם כנגד ג' הקוים: אברהם – גמילות חסדים, יצחק – עבודה, יעקב – תורה).

ובפשטות: על כל א' מישראל להוסיף – לכל לראש – בלימוד התורה, ו"גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"²³.

וכשם שאצל הקב"ה הי' לכל לראש "אסתכל באורייתא וברא עלמא"²⁴, שקודם שברא את העולם הי' צריך, כביכול, להסתכל בתורה, כך צריך להיות אצל בני ישראל, "כך בר נש אסתכל באורייתא ומקיים עלמא"²⁴ – "ש"אסתכל" אין פירושו הסתכלות סתם, אלא הסתכלות בתורה בעיון – ע"י לימוד התורה.

כולל ובמיוחד – חלק ההלכות שבתורה, "לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא"²⁵, חלק התורה השייך במיוחד למעשה, "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" – שמעשה פועל בעולם ("ע"ד "ברא עלמא" ו"מקיים עלמא" שנעשה ע"י "אסתכל באורייתא"). ומובן שזה כולל גם את ההלכה למעשה בפועל שצריך להיות לימוד התורה (במעשה בפועל) באופן של "גדיל תורה ויאדיר"²⁶.

ובפשטות – לימוד שולחן ערוך וקיצור שולחן ערוך, וגם "עין יעקב" (אגדתא) שבו כלולים רזי תורה²⁷, שמביא הוספה במעשה הצדקה כו', עד לצדקה העיקרית – גאולה האמיתית והשלימה.

ג. ועי"ז נעשה גילוי הטוב בכל הענינים, גם בעניני העולם, ואפילו בזמן הגלות (ארץ מצרים), עד שנעשה "ואלה שמות בני ישראל", ש"לא שינו את שמם" כו' (כנ"ל).

ואפילו אצל מי שישנו שינוי בחיצוניות – הרי פנימיותו ועצם שלו הוא כולו טוב (כפסק דין הרמב"ם הידוע²⁸), והוא בנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהבן נמשך מעצמות האב²⁹, היינו שבעצם אינו אדם "גלותי" ("גלות מענטש") ח"ו, ומצד פנימיותו אין לו שום שייכות לגלות!

ולא עוד, אלא גם זה שהחיצוניות שלו נמצאת בגלות בדרך עראי, הוא עבור כוונה טובה – שזה יפעל יתרון האור כו', ויגלה את התקשרותו העצמית עם הקב"ה וכו'. והיינו, שהכוונה הפנימית בזה היא גילוי הטוב, עד לעצם הטוב.

ולכן בכחו לגלות את הטוב שבזה, ולפעול שעוד ברגעים האחרונים של הגלות (במצרים) הי' אצלו מצב של גאולה – גאולה פרטית [שזהו ענינה של עבודת התפילה³⁰,

26 ישע"י מב, כא. חולין סו, ב.

27 ראה אגה"ק סכ"ג (קלו, א).

28 ה' גירושין פ"ב ה"ב.

29 ראה תניא פ"ב (ו, ב).

30 ראה אגה"ק ס"ד (קה, ב).

22 מג"ע אופן רנ (בסופו). מג"ע עה"ת ר"פ לך לך.

ועוד.

23 קידושין מ, ב. ב"ק יז, א.

24 זח"ב קסא, סע"א-ב.

25 יומא כו, א. ובכ"מ.

שתפילה נמשכת בכל עיני היום, כדאיתא בתנא דבי אליהו³¹ שקודם כל דבר אומרים שבח והודי' להקב"ה – "ברוך ה'" או "ברוך הוא וברוך שמו" וכיו"ב; או עכ"פ – שבעת תפילתו בבוקר הרי הוא מכוון לכל עיני היום, ע"ד המבואר³² בנוגע לאמירת "לשם יחוד כו'" בבוקר, שמכוונים בזה על כל היום כולו (ובמילא אין צורך לאומרו לפני כל מצוה כו').]

ועד שבאה הגאולה הכללית בטוב הנראה והנגלה, בגילוי לעיני בשר לכל עמי הארץ, עד שזה פועל עליהם לעזור ולסייע את ישראל בעבודתם, כמסופר בגמרא³³ שמלך אומות העולם נעשה משמש של יהודי להגבי' את הלבוש שלו, מצד "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"³⁴, שלבושי הכהן צריכים להיות "לכבוד ולתפארת"³⁵.
[אחרי שיחה זו ניגנו "זָאָל שוין זיין די גאולה"].

— שיחה ב' —

ד. בפרש"י הראשון בפרשה (עה"פ "ויחי יעקב") נאמר: "למה פרשה זו סתומה, לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם".

וצריך להבין: צרת השעבוד התחילה בפשטות רק לאחר מיתת יוסף וכל אחיו, וכמ"ש בפרשת שמות³⁶ לפני התחלת סיפור השעבוד "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא", דמובן בפשטות, שגם לאחר פטירת יעקב, כל זמן שיוסף חי (שיוסף הי' המשנה למלך, ובלעדו "לא ירים איש את ידו ואת רגלו"³⁷) לא הי' ענין השעבוד, וא"כ מדוע "נסתמו עיניהם ולבם"?

גם יש להבין דיוק לשון רש"י "נסתמו עיניהם ולבם", דלכאורה – ענין השעבוד שייך ופועל על רגש הלב ("לבם"), אבל לא על "עיניהם"?

ויש לומר, שקושיא אחת מתורצת בחברתה: הענין ש"נסתמו לבם" אמנם לא שייך עד שהתחיל השעבוד בפועל; אבל לאחר מיתת יעקב נשתנה המצב באופן ש"נסתמו עיניהם", וענין זה פעל גם על לבם, והותחלה צרת השעבוד. וכנראה בפועל, שלפעמים יש מצב שאינו בלתי רצוי מצד עצמו, אבל לעיני האדם נראה שאפשר להיות התחלה של מצב בלתי רצוי.

(31) רבה – רפ"ד.

(32) סה"מ תרנ"ז ע' קצח. עטר"ת ע' תקיח. סה"מ דרושי חתונה ריש ע' ריח. ובכ"מ.

(33) זבחים יט, רע"א.

(34) יתרו יט, ו.

(35) ל' הכתוב – תצוה כח, ב. מ.

(36) א, ו.

(37) מקץ מא, מד.

וביאור הענין:

כל זמן שיעקב הי' חי, הרגישו השבטים שלא שייך ענין השעבוד, כי גדלותו של יעקב הי' מפורסם לכל יושבי מצרים, ולפרעה הי' כבוד ליעקב, כפרש"י לעיל³⁸ "ומברכתו של יעקב ואילך הי' פרעה בא אל נילוס והוא עולה לקראתו ומשקה את הארץ, שעל ידו הושקתה כל הארץ". וגם: כל זמן שיעקב חי, היו כל השבטים – כולל יוסף – קשורים ומאוחדים תחת יעקב, ולכן אחרי מיתתו נתעורר חשש אצל השבטים שאולי יהי' שינוי לגריעותא, וכדמוכח מסיפור הכתוב³⁹ "ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותו".

והנה, בפשטות הכתובים מובן שיוסף לא הי' חי בארץ גושן ביחד עם כל משפחתו, אלא בעיר הבירה בארמון המלך, להיותו משנה למלך ו"המשביר"⁴⁰ בר לכל ארץ מצרים.

ולכן: אף שלאחר מיתת יעקב לא הותחלה בפועל צרת השעבוד (כנ"ל), מכל מקום הי' אפשר לראות במצב הזה – התחלה וגורם לענין בלתי רצוי, דהיות שיעקב מת, לכן אפשר להיות העזה מנוגשי מצרים לפגוע בבני ישראל, ומכיון שיוסף לא הי' שם (בגושן) להשגיח כו' – ישנה באפשריות נוגשי מצרים להיכנס לארץ גושן ולעשות שם דברים בלתי רצויים.

ומפני זה פירש"י ש"נסתמו עיניהם" – כי כשיש שעבוד בפועל אין צריך להיות בזה ענין הראי', מאחר שמרגיש בפועל את צער השעבוד בלבו. ודוקא במצב כגון זה (שבפועל ליכא שעבוד) תלוי רגש הלב באופן ההבטה והראי' של האדם, דמי שהוא מרה לבנה בטבעו תהי' ראייתו על מצב זה באופן חיובי, ואילו מי שהוא מרה שחורה יסתכל על כל זה באופן שלילי, ולפי אופן ראיית העיניים יפעל זה על רגש הלב [וע"ד מ"ש⁴¹ "וראייתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'", שהראי' מביאה לידי זכירה].

ומאחר ש"נסתמו עיניהם של ישראל", כי הסתכלו על מצב זה (לאחר מיתת יעקב) בתור התחלה אפשרית לענין השעבוד⁴² (אף שעדיין לא הי' שעבוד ממש), פעל זה גם על לבם. וזה הי' צרת השעבוד שהתחילו לשעבדם.

ה. ביאור ההוראה מזה בעבודת ה', יובן ע"י תוספת ביאור בזה שיוסף חי בארץ מצרים, משא"כ השבטים חיו בנפרד, בארץ גושן (שלכן הותחלה צרת השעבוד, כנ"ל):

מבואר בחסידות⁴³ החילוק בין עבודת (האבות ו) השבטים ועבודת יוסף, שעבודת השבטים היתה דוקא מתוך בדידות מעניני העולם, שלכן בחרו להיות רועי צאן שהיא

42) בהנחה אחרת: שנוגשי מצרים עשו פעולות שונות שבעיני בעלי המרה-שחורה זה הי' נראה כהתחלת ענין השעבוד.
43) ראה תו"ח פרשתנו קא [רמב], ד ואילך. וראה לקו"ש חכ"ה ס"ע 196 ואילך. וש"נ.

38) ריגש מז, י.
39) פרשתנו נ, טו.
40) מקץ מב, ו.
41) שלח טו, לט.

מלאכה הנעשית מחוץ לעיר ומתוך מנוחה וכו', מפני שהעבודה בעולם היא סתירה לעבודת הבורא בשלימות; משא"כ עבודת יוסף היתה דוקא בעולם, שהרי הוא הי' משנה למלך מצרים ועסק בעניני העולם, "ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ"⁴⁰, ולפני זה – "ויבוא הביתה לעשות מלאכתו"⁴³.

[וזהו הביאור הפנימי⁴⁴ בהפסוק⁴⁵ "והם לא הכירוהו", שאחי יוסף לא הכירו את יוסף – מפני שיוסף לא הי' כמותם עסוק כל היום רק בעניני קדושה, אלא עסק גם בעניני העולם].

ועל כאו"א ללמוד מהנהגת יוסף ואחיו [ואע"פ שמבואר בכמה מקומות שדרגת האבות ישנה "בכל זמן בכל אדם כי הנה אין⁴⁶ קורין אבות אלא לשלושה"⁴⁷, משא"כ דרגת השבטים (שכל אחד במסילתו יעלה⁴⁸) "יש לך אדם שאין בו כלל בחינות ומדרגות אלו"⁴⁷ – הרי אצל כלל ישראל בודאי ישנן הדרגות של כל השבטים].

ובכללות בעבודת האדם הרי זה החילוק שבין עבודת התפילה, דביקות להקב"ה (מלמטה למעלה), ללימוד התורה וקיום המצוות, המשכת אלקות בעולם (מלמעלה למטה). ובכללות יותר – החילוק בין העבודה בעניני קדושה (עבודת התפילה, לימוד התורה וכיו"ב) והעבודה בדברי הרשות, בירור עניני העולם והפיכתם לקדושה.

וזהו ההוראה בעבודת ה', שאצל כל יהודי צריכות להיות ב' העבודות בשלימות: הן עבודת הבורא בשלימות, בעת העיסוק בעניני קדושה – בשעת התפילה, ובכללות – תפילה ותורה וכל עניני קדושה, ועד"ז העבודה בבניית "בית חב"ד", בית תורה וגמילות חסדים, ועד באופן – ע"ד השבטים – שהעולם הוא אכן סתירה לזה (מפני שלימות העבודה); וביחד עם זה צריכה להיות גם העבודה ביציאה לעולם, לעשות ממנו דירה לו ית' בתחתונים.

וכמ"ש ביוסף "ויבוא הביתה לעשות מלאכתו" ("מלאכתו ממש"⁴⁹), לעשות ממנו דירה לו ית', והיינו שגם לפני עבודתו יכול העולם להיות בית ודירה (כמו שגם לפני ש"ויבוא" יוסף הי' זה בית), כי נמצאים שם אנשים (בני נח), והם עשו את העולם שיהי' מקום מושב, "לשבת יצרה"⁵⁰ (ע"י "פרו"⁵¹ ורכו ומלאו את הארץ"⁵²), ולא מדבר שממה; ועבודת היהודי היא לעשות ממנו דירה לו יתברך.

43) וישב לט, יא.

44) ראה תו"א פרשתנו (הוספות) קג, ב. תו"ח שם.

אזה"ת פרשתנו (השמטות) תכו, ב ואילך. ובכ"מ.

45) מקץ שם, ח.

46) ברכות טז, ב.

47) תו"א ר"פ וארא. וראה גם תו"ח וארא צה, סע"ב

ואילך.

48) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 54. וש"נ.

49) פרש"י עה"פ.

50) ישע"י מה, יח.

51) בראשית א, כח. נח ט, א.

52) בהנחה אחרת: ע"י קיום שבע מצוות בני נח.

כולל ע"י ההשפעה על אומות העולם שיקיימו את השבע מצוות בני נח⁵³ שנצטוו מפני הגבורה, כולל שיקיימו אותן (לא "מפני הכרע הדעת" שלהם כו', אלא) מפני שכך ציוה הקב"ה⁵⁴ במתן תורה בהר סיני, שזהו ענין עיקרי וחלק מכל ציווי התורה.

ויש לומר, שציווי זה על ז' מצוות בני נח ניתן ביחד (או בסמיכות) עם עשרת הדברות⁵⁵ (ולא בארבעים יום שלאחרי זה, ועאכו"כ לא בל"ט שנה במדבר), והיינו שמיד במתן תורה ציוה הקב"ה את בני ישראל הן על תרי"ג מצוות – העסק עם עצמם, והן על ההשפעה על אומות העולם שיקיימו ז' מצוות דידהו – העסק בעניני העולם.

וכמו שהי' בפשטות אצל יוסף, דלהיות שהיתה לו השפעה על כל תושבי הארץ (עד שכולם מלו את עצמם)⁵⁶, והם היו עבדיו – מובן שגם השפיע עליהם לקיים שבע מצוות בני נח [ואף שהיו כהנים כומרים בין המצריים – הרי לפי הדעה שבני נח אינם מוזהרים על השיתוף⁵⁷, מובן שאין זה סתירה להשפעת יוסף עליהם בענין הז' מצוות בני נח].

ועד"ז צריך להיות בעבודת כל יהודי – לעשות את העולם דירה לו ית', כולל ע"י ההשפעה על כל העולם לקיים שבע מצוות בני נח, וכפסק הרמב"ם⁵³ "ציוה משה רבינו מפני הגבורה לכופו את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח".

ו. בהמשך לזה יש להזכיר, שיום רביעי הבא הוא כ' טבת, יום ההילולא של הרמב"ם⁵⁸.

ולכן כדאי לציין יום זה במיוחד, ובפרט ע"י עריכת סיומי הרמב"ם ביום זה בכ"כ מקומות, עכ"פ במקום אחד הן בארץ הקודש והן בחו"ל, ועי"ז יוציאו ידי חובה את כל העולם.

וכן יסעו ביום זה לציון הרמב"ם בטבריא⁵⁹ (כפי שעשו בשנים שעברו).

ז. בשיעור היומי כותב הרמב"ם⁶⁰: "כל הדברים האלו שדיברנו בענין זה (מעשה בראשית) כמד מדלי הם", כלומר שדברי הרמב"ם במעשה בראשית הם בסך הכל כטיפה לגבי דלי.

וצריך להבין מדוע שינה הרמב"ם מלשונו לעיל⁶¹ בנוגע למעשה מרכבה, שכתב ש"דברים אלו שאמרנו בענין זה (מעשה מרכבה) כמו טיפה מן הים הם" (א) כאן כתב "מר" (ושם כתב "טיפה"; ב) כאן כתב "דלי" ושם כתב "ים"?

58) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 26 הערה 1. וש"נ.

59) בהנחה אחרת הובא ענין זה בקטע הקודם בנוגע לעריכת סיום. ושם: במקום אחד באה"ק, במקום קבורתו בטבריי, ובמקום אחד בחו"ל.

60) הלי' יסודי התורה פ"ד ה"י.

61) פ"ב ה"א.

53) רמב"ם הלי' מלכים פ"ח ה"י.

54) שם ה"א.

55) ראה גם לקו"ש חכ"ו ע' 132 ואילך.

56) פרש"י מקץ מא, נה.

57) רמ"א א"ח סקנ"ו. וראה סה"מ בראשית ח"ב

ס"ב. וש"נ. וראה גם לקו"ש ח"ח ע' 303. וש"נ.

והביאור בזה: "דלי", אפילו דלי הכי גדול, הוא דבר שיש לו שיעור מוגבל (וכמבואר במשנה⁶² השיעורים שבדלי). ולכן מתאים לתאר הלימוד במעשה בראשית בלשון "כמר מדלי" – כי מעשה בראשית הוא דבר המוגבל בשיעור מסויים, דאע"פ ש"רבו מעשיך"⁶³ ו"גדלו מעשיך"⁶⁴, הרי זה גופא מדגיש שזהו ריבוי וגדלות מוגבל ולא ענין שלמעלה מהגבלה.

וזהו גם דיוק הלשון "כמר", שהוא (הן מלשון טיפה והן) מלשון מרירות, כי מכיון שבזה מודגש האין-ערוך שבין בורא (בלי גבול) לנברא (גבול), הרי זה ענין של מרירות, מרירות מעצם הענין שהוא רק כ"דלי", ובהו גופא – "כמר מדלי".

משא"כ "ים" מורה על ענין של אין סוף ובלי גבול, דים נקרא "מים שאין להם סוף"⁶⁵. דהנה, אף שיש מבארים הפירוש בזה שלגבי האדם הרי זה אין סוף, מפני שאין בכחו למדוד את שיעור⁶⁶ המים (ונפקא מינה בנוגע לדיני עגונה), אף שבאמת יש הגבלה גם במי הים – הרי ישנו פירוש שני, שגם לאמיתתו של דבר הוא אין סוף, מכיון שכל הימים (שנבראו בידי שמים) מחוברים זה לזה ע"י התהום, ולכן שטח כל הימים הוא בלי הגבלה בערך לשטח הארץ, ויש להם קשר עם א"ס האמיתי (כמה שאפשר להיות א"ס בהבריאה). ולכן מדייק הרמב"ם גבי מעשה מרכבה וכותב "כמו טיפה מן הים", כי ענין מעשה מרכבה הוא ענין שלמעלה מעולם המוגבל (מעשה בראשית), שהוא קשור עם בלי גבול וא"ס וכו'.

וזהו גם דיוק הלשון "טיפה", שהוא (גם) מלשון נטיפה, היינו המשכה והשפעה, כי גם "טיפה מן הים" מורה על המשכה והשפעה וחיבור תמידי עם מקורו. היינו, דאף שבענין מעשה מרכבה יש לו רק "טיפה מן הים", כי ההמשכה בפועל בנברא מוגבל צריכה להיות טיפה אחר טיפה (באופן של התחלקות כו'), מכל מקום יש לזה חיבור תמידי והמשכה והשפעה תמידית ממקורו שבים (שאינו לו סוף), בחי' א"ס שלמעלה.

[ויש לקשר שיעור זה (אודות מעשה מרכבה שהוא "טיפה מן הים") עם יום ט"ו טבת (שבו למדו שיעור זה), שבו "קיימא סיהרא באשלמותא", היינו שלימות חיבור הלבנה והשמש, מעין ודוגמת לעתיד לבוא שאז יהי' "אור הלבנה כאור החמה"⁶⁷, שהוא השפעה והמשכה מבחי' א"ס בכל העולם כולו].

ח. ומזה גם מובן בנוגע לכללות סדר לימוד התורה – שבתחילה צריך להיות הלימוד באופן של מר אחר מר (מכיון שהאדם הלומד הוא מוגבל), "כמר מדלי", ואח"כ עולה

65) יבמות קכא, א. רמב"ם הל' גירושין פי"ג הט"ז.
ה"כ.

66) ראה הוריות י, סע"א.

67) ישע"י ל, כו.

62) ראה כלים פי"ד מ"א.

63) תהלים קד, כד.

64) שם צב, ו.

לדרגא נעלית יותר באופן של "טיפה מן הים", שהוא ג"כ טיפה אחר טיפה, אבל גם במציאותו הגשמית כו' נמשך בהטיפה בחי' א"ס.

ויתירה מזו: עבודת האדם היא להתעלות מדרגא לדרגא, שמה שקודם הי' אצלו למעלה מהגבלתו ("ים") יהפך אצלו לענין שבערכו ("דל"י"), ואז ה"ים", הענין שלמעלה מהגבלה, יהי' דרגא עליונה יותר, ושוב עבודת האדם תהי' להוריד ולהמשיך ענין זה לערכו, וכן הלאה.

וענין הנ"ל משתקף גם בכללות לימוד הרמב"ם, כפי שרואים שהרמב"ם חילק את ספרו ל"הלכות הלכות"⁶⁸ – טיפה אחר טיפה, ועד שמציין גם את מספר ההלכות – הלכה א', הלכה ב' וכו', שזהו דבר חידוש שלא מצינו כן בשאר מקומות שבתורה, דבתורה שבכתב לא נעשתה חלוקה [ולדוגמא ב"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה . . . שבעים נפש"⁶⁹ מציין רק את המספר הכללי של השבטים, ולא מציין שראובן הוא א', שמעון – ב'⁷⁰, לוי – ג' וכו'], ומדוע בספר הרמב"ם – שענינו "משנה תורה" – יש חלוקה וחוששים לשכחה?

וא' מהטעמים של הרמב"ם (שמציין את מספר ההלכות) הוא – כדי לשלול ולמנוע את ענין השכחה, שהוא מגדרי והגבלות (חלישות) עולם הזה הגשמי דוקא. היינו, שגם בדרגת מעשה בראשית, ששייך שם ענין השכחה, צריכה להיות זהירות של יהודי מענין השכחה (כפסק הדין בהלכה⁷¹), כולל – ע"י ציונים וסימנים דמספר ההלכות למנוע השכחה.

ואח"כ מתעלים לדרגא שלמעלה מזה (הדרגא דתורה שבכתב, שאין בה חלוקה), שהטיפה קשורה עם הים שאין לו סוף, עד שמגיעים למעלה מעולם השכחה (ש"אין שכחה לפני כסא כבודך"⁷²) – שהרי נשמה של ישראל שרשה בעולם האצילות (ולמעלה מזה)⁷³, הרי עי"ז שמקשר עצמו בשרשו ומקורו, נפעל אצלו העדר ענין השכחה גם במוחו הגשמי (כפי שהוא בעולם הזה הגשמי), ע"י זיכוך המוח [וכמובא בחסידות⁷⁴ מספרי הטבעיים, שע"י העסק במושכלות, נעשים קמטים ("קנייטשן") במוח הגשמי, שע"ז מתרחבת גשמיות המוח ויוכל לקלוט יותר כו'].

ולאחר לימוד "הלכות הלכות", טיפה אחר טיפה בספר הרמב"ם, מגיעים לסיום הספר, ואז כבר למד "תורה שבע"פ כולה"⁶⁸ (שנכלל בחיבורו של הרמב"ם), ועד לסיום

(72) ברכות לב, ב.
 (73) ראה לקו"ת בחוקתי מזו, א. ר"פ דברים. סידור
 (עם דא"ח) קיא, סע"ג. סהמ"צ להצ"צ לו, א. ובכ"מ.
 (74) ראה סה"מ קונטרסים ח"א צו, א. תרצ"ז ע' 254.
 תש"ד ע' 243.

(68) ל' הרמב"ם בהקדמתו לספר היד.
 (69) שמות א, א; ה.
 (70) בהנחה אחרת: שלא נמנה א' – ראובן, ב' –
 שמעון.
 (71) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ד ואילך.

ממש⁷⁵ – "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"⁷⁶, שהים (כל העולם כולו) נעשה בטל בתכלית ל"מי הדעת הטהור"⁷⁷, ו"כל מה שיש בים יש ביבשה"⁷⁸ – שכן נעשה גם ביבשה, שנעשה כולו מכוסה ובטל ל"מי הדעת הטהור", היינו שכל העולם נעשה כלי ובטל לבחי' א"ס.

והנה, לאחר סיום לימוד כל ספר הרמב"ם, מתחילים את לימוד הרמב"ם עוד הפעם בהבנה חדשה כו', ושלא בערך – "יסוד היסודות ועמוד החכמות"⁷⁹, ר"ת שם הוי"ט⁸⁰. דגם בענין הר"ת יש שתי דרגות אלו, שיש ר"ת שהוא למטה מהתיבה, ויש ר"ת שלמעלה מהתיבה – שנמשך ענין שם הוי' שלמעלה מ"יסוד היסודות כו'", ועד שנמשך שם הוי' שלמעלה מאותיות, עד שנמשך הגילוי שלמעלה גם משם הוי' – עצמות ומהות, ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך"⁸¹.

ועפ"ז מובן, שלאחר לימוד כל ספר הרמב"ם, אפשר לעלות לדרגא נעלית יותר בהבנת "יסוד היסודות ועמוד החכמות" ר"ת הוי', עד שבערך הבנה זו – הרי ההבנה שלפני זה היא כמו בבחי' תינוק; וכולל גם מעלת התינוק – ש"אני מתפלל לדעת זה התינוק"⁸², שדעתו היא בעצמות ומהות (ולא בגילויים כו'), אבל לא כתינוק כפשוטו – שהרי כבר למד את כל ספר הרמב"ם, אלא בערך לדרגתו החדשה, הרי הדרגא שלפני זה היא בבחי' תינוק.

ועד שהבנת ענין מעשה מרכבה ("טיפה מן הים") שלפני זה נעשית אצלו עתה כהבנת מעשה בראשית ("כמר מדלי"), ולכן נתעלה אז ללימוד נעלה יותר בענין "יסוד היסודות ועמוד החכמות" ר"ת הוי', ר"ת שלמעלה משם הוי' (כנ"ל), עד לעצמותו ית'. וע"י לימוד התורה בכל ענינים אלו – נעשה בעל הבית על זה, "התורה נקראת על שמו"⁸³, ועד שנעשה "יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו נמצא כלל"⁸⁴ – יחוד עם עצמותו ומהותו ית', כך שנעשה בעל הבית על כל מעשה בראשית ועל כל מעשה מרכבה, במכל שכן מזה שנעשה בעל הבית על מלאכי השרת ועשר ספירות וכו', ולכל לראש – עי"ז שנעשה בעל הבית על עצמו.

והעיקר שתהיינה החלטות טובות בכל זה, החל מלימוד התורה בכלל, ובמיוחד לימוד כל התורה כולה, ובפרט ע"י לימוד ספר הרמב"ם. ועד"ז בנוגע לסיומי הרמב"ם בכ' טבת, כנ"ל.

(80) ראה סדה"ד ד"א תתקכ"ז. שם הגדולים להחיד"א מע' רמב"ם. וראה "פירוש" לרמב"ם שם.

(81) ישע"י ל, כ.

(82) תשובות הריב"ש סקנ"ז בשם הר"ש דקינון. הובא בסהמ"צ להצ"צ קיח, א.

(83) ע"ז יט, א.

(84) תניא פ"ה (ט, ב).

(75) הלי' מלכים פי"ב ה"ה.

(76) ישע"י יא, ט.

(77) רמב"ם סוף הלי' מקוואות. וראה דברי משיח תנש"א ח"א ס"ע 229. וש"נ.

(78) כ"ה בכ"מ בדא"ח. וראה חולין קכו, א. ירושלמי

שבת פי"ד ה"א. וראה פרש"י ד"ה חמרא דימא ותורא דימא – ע"ז לט, א.

(79) ריש הלי' יסוה"ת.

וע"י כל זה נעשה יהודי בעל הבית על הגלות, ותיכף ומיד ממש נעשה "דאלאי גלות". והקיצו ורננו שוכני עפר⁸⁵, והרמב"ם בתוכם, והוא יענה ויתרץ על הקושיות, עד שיתורצו ע"י הקב"ה בעצמו – "תורה חדשה מאתי תצא"⁸⁶, עצמות ומהות. ו"בנערינו ובזקנינו . . בבנינו ובבנותינו"⁸⁷ הולכים לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, לבית המקדש, עד לקודש הקדשים, ו"לא עיכבן כהרף עין"⁸⁸, תיכף ומיד ממש. [אחרי שיחה זו ניגנו את ניגון ההקפות להרלוי"צ ז"ל].

— שיחה ג' —

ט. רגיל ונהוג ג"כ – שאלו שהגישו משקה "המשמח"⁸⁹, ובנדון דידן – עבור סיום הרמב"ם וכיו"ב (ומסתמא יש ביניהם חגיגה שנערכת בכ' טבת, יום הסתלקותו של הרמב"ם), ועד"ז בנוגע לשאר מסיבות והתועדויות כיו"ב – שיעלו למעלה לקבל את המשקה, ולומר "לחיים", ויכריזו במה המדובר, וגם יזמינו את הנוכחים כאן להשתתף, עכ"פ במחשבה (ויותר מזה).

וכיון שזהו יום השבת, ורוצים גם לשתף את כל המסובים כאן – יעשו התחלה טובה בזה ע"י חלוקת חלק מהמשקה לאחדים מהנוכחים כאן.

וזה יהי' הכנה קרובה ל"קהל גדול ישובו הנה"⁹⁰, ו"הקהל את . . האנשים והנשים והטף"⁹¹, ומתוך שמחה וטוב לבב (ובפרט בכואנו משנת "הקהל" ושנת "תשמח ותשמח"), בבנין בית המקדש השלישי.

והקשר עם דבר גשמי (משקה גשמי) יביא גם שלכל יהודי יהי' כל טוב בגשמיות, ועאכו"כ כל טוב הדרוש לו ברוחניות. וכל זה (גם הטוב) יומשך גם בגשמיות העולם, עד שמשנה את הבריאה כולה, שנעשה עולם אחר לגמרי.

ובפרט ביום השבת, שענינה – שפועלת עלי' ועד לשינוי וחידוש בגשמיות העולם. נמצאים אמנם בגלות, אבל ביום השבת "כל מלאכתך עשוי"⁹² – שמתעלית גשמיות העולם, ועד שזה פועל "עולם חדש"⁹³, שנעשה חידוש בכל הבריאה.

וזה פועל שביום ראשון הבא לאחרי' נעשה עולם חדש ("א' נייע וועלט"), "עולם חדש ראה", והוא יום חדש לגמרי, בדוגמת יום ראשון למעשה בראשית, שנקרא "יום

90 ירמ" לא, ז.

91 וילך לא, יב.

92 מכילתא ופרש"י יתרו כ, ט. הובא בטושו"ע

(ודאדה"ז) או"ח סש"ו ס"ח (סכ"א).

93 ל' חז"ל – ב"ר פ"ל, ת. וראה ישע"י סה, יז, סו,

כב.

85 ישע"י כו, יט.

86 שם נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

87 בא י, ט.

88 מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

89 ס' שופטים ט, יג.

אחד⁹⁴ דייקא, שאין בעולמו אלא "יחידו של עולם"⁹⁵, "שבו הי' הקב"ה יחיד בעולמו"⁹⁶ כו'.

י. ולכן גם מתאים שכנו וחתנו של זה שהי' צריך לעלות להעלי' של "חזק"⁹⁷ – יאמרו "לחיים" על כוס מלאה, וזה יעזור עוד יותר שיוציאו אותו מהמקום שבו נמצא, בתוך כלל ישראל שמוציאים אותם מהגלות – "פדה בשלום נפשי מקרב לי"⁹⁸.

ובפרט בעמדנו ביום השבת, ועאכו"כ בזמן תפילת מנחה בשבת, דנוסף לזה שתפילת כל יום היא גאולה פרטית ("פדה בשלום נפשי", כמבואר באגרת הקודש³⁰), ועאכו"כ תפילת מנחה (שיש בה עילוי לגבי שאר תפילות⁹⁹, ובפרט מנחה) דשבת, שבה אומרים "ואני תפילתי לך ה' עת רצון אלקים ברוב חסדך ענני באמת ישעך"¹⁰⁰, ואז נסגרים הכ"ד בתי דינים, עד שהם נהפכים לטוב וחסד¹⁰¹ – הרי הזמן דמנחת שבת הוא "רעוא דרעויך"¹⁰², שבו מודגש יותר היותו מעין ודוגמת "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"¹⁰³, ומה גם שהוא בסמיכות למוצאי שבת, "סעודתא דדוד מלכא משיחא"¹⁰⁴.

ובפשטות – שכבר בימי הגלות האחרונים נעשית הפדי' מכל הענינים הבלתי-רצויים באופן ד"פדה בשלום נפשי", ומכאן ולהבא יהי' רק טוב הנראה והנגלה, הן ברוחניות והן בגשמיות, ועד שבאים ל"פדה בשלום" בגלוי ובשלימות מהגלות הכללית דכללות ישראל, כפי שיהי' לעתיד לבוא, שאז יהי' שלימות הענין ד"פדה בשלום נפשי" (כמבואר בדרושי אדמו"ר האמצעי¹⁰⁵).

ולכן גם מתאים שיסיימו עם שירת הניגון "פדה בשלום נפשי", לאחר הניגון "שיבנה בית המקדש" (כרגיל), ולאחר שכולם יאמרו "לחיים", וכל המקדים הרי זה משובח, ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין". לחיים, לחיים ולברכה!

[אחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן "והריקותי לכם ברכה". אח"כ הורה לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון . . . שיבנה ביהמ"ק", ואח"כ "פדה בשלום נפשי"].

– שיחה ד' –

יא. קודם הסיום, יש להזכיר אודות ענין שהזמן גרמא:

(101) זהר ח"ב לו, ב. קנו, א. ח"ג קכט, סע"א. קלו,

ב.

(102) זח"ב פח, סע"ב.

(103) תמיד בסופה.

(104) ראה סידור האריז"ל כוונת הבלדה ומו"ש.

פע"ח שער (יח) השבת ספכ"ד. וראה לקו"ש חכ"ה ע'

489 הערה ד"ה מוצאי שבת-קודש.

(105) שערי תשובה ח"א נו, א.

(94) בראשית א, ה.

(95) ל' חז"ל – ב"ר פכ"א, ה. ובכ"מ.

(96) ב"ר פ"ג, ח. הובא בפרש"י עה"פ.

(97) הרב שניאור זלמן גורארי'. ראה יומן עשרה

בטבת שנה זו. המו"ל.

(98) תהלים נה, יט.

(99) ראה ברכות ו, ב.

(100) תהלים סט, יד.

אלו שמאיזו סיבה לא הצטרפו עד עתה אל השיעורים שבספר הרמב"ם, הנה עתה – שהתחיל מחזור חדש (השישי) של לימוד ג' פרקים ליום בספר הרמב"ם – הוא זמן המתאים לעורר את כאו"א (מצד אהבת ישראל) להצטרף לקהל לומדי הרמב"ם.

ויש להתחיל עם השיעור דיום זה (שבו אוחזים כל הקהל), או של מחר. וכדי שיהי' הלימוד ברמב"ם דבר שלם, יש להשלים את השיעורים שהיו עד עתה (כולל ההקדמה ומנין המצוות), ולתועלת הלימוד (שהי' בהבנה כדבעי) – אפשר לחלק את הלימוד של השיעורים שעברו בתוך כמה ימים.

וזה יבוא לכאו"א בקלות הרבה יותר מכפי שמשער, או מכפי שאחרים רוצים לשכנעו, ובפרט ש"הקב"ה עוזרו¹⁰⁶ – הקב"ה נותן לו את הכחות שיוכל לפעול את זה בקלות, וזוכה לסייעתא דשמיא להצליח בלימודו, כולל גם שלימודו יהי' מתוך שמחה ומתוך מנוחה ובריאות נכונה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ואז יוכל לנצל את הכחות שיש לו להתייגע וללמוד ענינים נעלים יותר בתורה, ובאופן נעלה יותר כו', עד באיזן ערוך, וכידוע הסיפור עם אדמו"ר הצ"צ¹⁰⁷.

וזה יזרו עוד יותר את ביאת משיח צדקנו, גואל צדק ש"צמח שמו¹⁰⁸ [וזהו שמו של הצ"צ, על שם ספרו כו'] – "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", ובקרוב ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

[אחרי שיחה זו ניגנו "דידן נצח". אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:40 לערך].

המשיח שליט"א חי"א ע' רסט. לקו"ש חט"ו ע' 81.
חכ"ט ע' 288 הערה 11. ובכ"מ.
108) זכר"ו, יב.

106) קידושין ל, ב. ב"ב עה, רע"א.
107) ראה גם שיחת יו"ד שבט תשי"ג (שיחות קודש
ברוקלין, תש"ס) ע' 142). אגרות קודש אדמו"ר מלך

יומן

כרגיל עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה גם בהתחלה – במחיאת כפיו הק' לעבר ילדים קטנים, ואח"כ לעבר כולם (כבשבת שעברה).

בשיחה א' דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א על ההוראה משבת "חזק" ומפרשת ויחי, והאריך בענין הגאולה תיכף ומיד.

יום שבת קודש פרשת ויחי,

ט"ז טבת •

בשעה 1:30 ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות. [במהלך ההתוועדות הי' מונח על השולחן שעון יד].

כ"ק אדמו"ר שליט"א בירך על היין, ואח"כ ניגנו "אוהב ה' שערי ציון". שלא

בלתי מוגה

את הניגון "פדה בשלום" – אחרי שישירו "שיבנה ביהמ"ק" כרגיל, ושכולם יאמרו "לחיים" ו"כל המקדים הרי זה משובח" (בעת שאמר זאת כבר החלו כמה מהקהל להושיט את כוסותיהם לאמירת "לחיים"...), וסיים במילים: "לחיים, לחיים ולברכה!".

אח"כ התקיימה חלוקת המשקה. בין הלוקחים ה' הת' שגיא ש'י הר שפר – מארגן סיום הרמב"ם שע"י "קבוצה" תשמ"ט, והזמין את כל הקהל "ונשיא דורנו בראשנו". בעת הכרזתו הביט עליו כ"ק אדמו"ר שליט"א כל הזמן (ולא כרגיל שאינו מתייחס להכרזה אא"כ המכריז מחסיר פרט בהודעה וכיו"ב).

בעת שאר ההכרזות ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א "לחיים" לקהל.

אח"כ החל לנגן "והריקותי לכם ברכה", אח"כ הורה לש"ץ ר' משה ש'י טלישבסקי לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק", ואח"כ סימן לו שוב וניגן "פדה בשלום" (כמוזכר בשיחה).

בשיחה ד' עודד וזירז כ"ק אדמו"ר שליט"א שכל אלו שעדיין לא הצטרפו ללימוד הרמב"ם היומי – יצטרפו ללומדים, וקישר זאת עם הענין של אחדות ישראל וכו'.

אחרי שיחה זו ניגנו "דידן נצח".

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:40

לערך.

אחרי שיחה זו ניגנו "זאָל שוין זיין די גאולה" (בהמשך להמדובר בשיחה), וכ"ק אדמו"ר שליט"א נענע מעט בראשו הק' לקצב השירה (שרו משך זמן רב מהרגיל, ושלוש פעמים אף ניסו להשתיק את השירה).

בשיחה ב' דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א על פרש"י בתחילת הפרשה. בהמשך עורר על עריכת סיומים בכ' טבת (היאָרצייט של הרמב"ם) לפחות במקום אחד בחו"ל ומקום אחד באה"ק שע"ז יוציאו י"ח את כל העולם, ואח"כ דיבר על השיעור היומי בהל' יסוה"ת בביאור החילוק בין "מעשה מרכבה" שהוא "כמר מדלי" ל"מעשה בראשית" שהוא "כטיפה מן הים".

אחרי שיחה זו ניגנו את ניגון ההקפות לרלוי"צ ז"ל. באמצע הניגון החל כ"ק אדמו"ר שליט"א לפתע למחוא כפיו הק' בחוזק, באופן שונה מהרגיל (בד"כ אוחז בקצב של הקהל, והפעם היו מחיאות הכפים סוערות ביותר), והקהל יצא מגדרו.

בשיחה ג' הזכיר אודות חלוקת המשקה ובפרט עבור אלו שעושים סיום הרמב"ם, וכן הזכיר שמאחר וזה שתמיד קונה את ה"חזק" (על"י האחרונה) אינו נוכח, שבנו וחתנו יאמרו "לחיים" ובכך יעזרו לו [הכוונה להרב שניאור זלמן ש'י גורארי], שנלקח לבית האסורים (ל"ע) לפני כמה ימים], ושישירו בקשר לזה

(1) ראה יומן עשרה בטבת שנה זו.

ר"ד מחלוקת הדולרים

שליט"א לסנאטור שני דולרים באומרו: "דאָס איז פאַר עם אַליין", ושני דולרים נוספים באומרו: "און דאָס איז פאַר הצלחה", ולאשתו של הנ"ל נתן שני דולרים באומרו: "דאָס איז פאַרן העלפן דעם מאַן".

אח"כ פנה לגב' מוצ'ניק ושאלה: "איר האָט אויכעט דאָרט אַ... איר לעבט דאָרטן? איר זיינט דאָ צי דאָרטן?".

הנ"ל אמרה שהיא מברזיל, ור' שלום יעקב חזן אמר שהיא נסעה לאה"ק ועכשיו חוזרת.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "פאַרט צוריק אין ארץ ישראל?".

הנ"ל אמרה שהיא נוסעת לברזיל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לה שני דולרים באומרו: "דאָס וועט איר אַפגעבן אין בראַזיל פאַר זיך", ושני דולרים נוספים באומרו: "און דאָס איז פאַר אייער אַרבעט אויף פאַרשפרייטן אידישקייט".

הסנאטור אמר שגב' מוצ'ניק מקרבת את אשתו לליובאוויטש, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הצלחה רבה", ונתן לה עוד שני דולרים באומרו: "האָט איר עקסטראַ פאַר די עקסטראַ אַרבעט".

(2) = "זהו בשבילו בעצמו".

(3) = "זהו בשביל הצלחה".

(4) = "זהו בשביל העזרה לבעל".

(5) = "יש לך ג"כ שם... את גרה שם? את כאן או שם?".

(6) = "נוסעת חזרה לארץ ישראל?".

(7) = "את זה תתני [לצדקה] כברזיל בשביל עצמך".

(8) = "זהו בשביל עבודתך להפיץ יהדות".

(9) = "יש לך תוספת עבור העבודה הנוספת".

יום ראשון, י"ז טבת

• כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהעוברים שני דולרים.

• ר' שלום יעקב שי' חזן – שליח ברסיפה, ברזיל הציג את ד"ר מאסיעל – סנאטור מברזיל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "הצלחה רבה", והמשיך (באנגלית): "הצלחה רבה בכל מאמציק, בשביל כל האוכלוסי' שם".

הנ"ל לא הבין אנגלית, ודיבר בפורטוגזית, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה באידיש, כשר' שלום יעקב חזן מתרגם.

הנ"ל אמר שכבוד גדול עבורו להכיר את עבודתה של חב"ד בברזיל, ומאוד שמח מכך שנפתח שם בית חב"ד, וכן מפועלה של גב' שולמית תחי' מוצ'ניק (שהתלוותה אליהם) המסייעת לחב"ד, וכן שביקר לאחרונה בכפר חב"ד ומאוד התפעל כו'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָלסט איבערגעבן אַז איך בין זייער צופרידן אַז מ'האַבן דאָרט געטאַן אַזאַ מין סענאַטער, און וואָס האָט אַזאַ מין פרוי וואָס העלפט עם אַרויס, און זיכער האָט דאָס אַ סאַך צוגעגעבן אין די הצלחה פון דער אַרבעט. איך וועל עם געבן עקסטראַ צוויי דאָלאַר, אויף נאַכמער הצלחה".

אחרי שהנ"ל תירגם, נתן כ"ק אדמו"ר

(1) = "שתמסור [לו] שאני מאוד מרוצה שעשו [מינו] שם כזה סנאטור, ושיש לו כזו אשה שמסייעת לו, ובודאי זה הוסיף רבות בהצלחת העבודה. אתן לו תוספת שני דולר, להצלחה נוספת".

הסנאטור אמר שעבודתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתגברות הרוחניות כנגד החומריות בעולם משפיעה ונותנת לו כח גם בעבודתו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "איז מ'דארף האָבן אז דער סענאַט פון דער מדינה זאָל דאָס אָננעמען"¹⁴, ונתן לו עוד דולר באומרו: "דאָס איז פאַר דעם סענאַט"¹⁵, ולאשתונתן שני דולרים נוספים באומרו: "דאָס איז די פרוי? דאָס איז פאַר דעם סענאַט. אויב ער איז אַ סענאַטאַר, איר זייט דאָך אַ פרוי פון אַ סענאַטאַר, וועט איר געבן פאַר דעם סענאַט"¹⁶.

ר' שלום יעקב חזן הציג את בעלה של גב' מוצ'ניק מר עוזיאל שי', והנ"ל סיפרה על התקרבות בעלה לחב"ד, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (לבעל): "זאָל זיין אין אַ גוטע שעה. דער הויפט-זאָך איז אז איר זאָלט ווערן צוויי מאָל אַזויפיל. איר זיינט אַ..."¹⁷, ופנה לר' שלום יעקב חזן ושאל: "ער איז אַ גביר אויכעט?"¹⁸.

הנ"ל השיב שעדיין לא, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "נו, דאַרפט איר זען ער זאָל ווערן אַ גביר, וועט ער האָבן אַ סאָך געלט אויכעט, געבן אַ סאָך צדקה"¹⁹, ונתן להנ"ל שני דולרים נוספים באומרו: "הצלחה רבה".

אח"כ פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' שלום יעקב חזן ושאל: "קאָן מען אַ פּרעג טאָן צי וועט ער אין סענאַט זאָגן אַ פאַר ווערטער וועגן פאַרשפּרייטן שבע מצוות בני נח?"¹⁰.

הנ"ל השיב בחיוב, ושרוצה לברר יותר פרטים על כך, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "צום אַלעם ערשטן – פאַרוואָס בעט איך דאָס – דערפאַר וואָס דער פּרעזידענט ריגען אין יונייטעד סטייטס האָט ער צוויי מאָל געמאַכט אַ פּראָקלאַמיישען פאַר דער גאַנצער מדינה וועגן די שבע מצוות בני נח, במילא קאָן ער דערצו אָנהיינגען אַז ער פּאָלגט נאָך וואָס יונייטעד סטייטס טוט, אָדער נאָך פאַרקערט – וועט מען מאַכן בעסער ווי ריגען..."¹¹.

ר' שלום יעקב חזן תירגם, ואח"כ הוסיף שהנ"ל העביר את מכתב הפרזיזנט לכבוד יום הולדתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א (בתשמ"ז).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "דער פּרעזידענט פון בראַזיל?"¹².

הנ"ל השיב בחיוב, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א (בהצביעו על הסנאטור): "דאָס וואָס איך זאָג – אַז בראַזיל זאָל מאַכן נאָך בעסער ווי יונייטעד סטייטס, און דער קאַמישען דערפאַר וועט ער באַקומען!..."¹³.

(14) = "אזי צריך שהסנאט של המדינה תקבל זאת".

(15) = "זהו בשביל הסנאט".

(16) = "זוהי האשה? זהו בשביל הסנאט. אם הוא סנאטור, את הרי אשה של סנאטור, תתני [לצדקה] בשביל הסנאט".

(17) = "שיהי' בשעה טובה. הדבר העיקרי הוא שתהי' פעמיים ככה. אתה...".

(18) = "הוא גביר ג'כ?".

(19) = "נו, אתה צריך לדאוג שהוא יהי' גביר, יהי' לו הרבה כסף ג'כ, יתן הרבה צדקה".

(10) = "אפשר לשאול האם הוא יאמר בסנאט כמה מילים אודות הפצת שבע מצוות בני נח?".

(11) = "לכל לראש - מדוע הנני מבקש זאת - מכיון שהפרזיזנט ריגען בארה"ב עשה פעמיים הצהרה לכל המדינה אודות השבע מצוות בני נח, במילא הוא יכול להתלות בכך שהוא הולך בעקבות מה שארה"ב עושים, או אדרבה - יעשו יותר טוב מריגען...".

(12) = "הפרזיזנט של בראזיל?".

(13) = "מה שאני אומר - שברזיל תעשה יותר טוב מארה"ב, ואת העמלה על זה יקבל הוא!..."

ב"ה

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ניתן להשיג בסדרת "דברי משיח":

- תש"נ חלק א' • תנש"א חלק ד'
- תש"נ חלק ב' • תנש"א חלק ה'
- תנש"א חלק א' • תשנ"ב חלק א' (אזל)
- תנש"א חלק ב' • תשנ"ב חלק ב'
- תנש"א חלק ג' • תשנ"ב חלק ג'

חדש: תש"נ ח"ג*

(* הופיע בימים אלו מבית הדפוס, ובקרוב יופץ ברחבי אה"ק,

ובעוד מספר שבועות בארה"ב

**כמו"כ ניתן להשיג את כל כ"ו החלקים
של סדרת "ספר המאמרים" על
פרשיות התורה והמועדים**

להזמנות ובירורים: 058-5358-770 / 718-560-3770 / torasmoshiach@gmail.com

להזמנות (בארה"ב בלבד) והקדשות: www.torasmoshiach.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים
ב-770 – בית חיינו – בית משיח
להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם
מתוך הרחבה ומנוחת הנפש
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא
בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א
יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם
תיכף ומי"ד ממ"ש, נאו!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר
יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל
ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר
בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –
"לא לתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דידן יתגלה לעין כל
ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'
ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל
בגאולה האמיתית והשלימה
נאו מי"ד ממ"ש ממש!